

Asia: VN/18003/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta (lupamääräysten tarkistamismenettely)

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne ympäristönsuojelulakiin lisättäväksi ehdotettavasta lupamääräysten tarkistamismenettelystä (uusi 71 §)?

Vad är er åsikt om det förfarande för översyn av tillståndsvillkoren som enligt propositionen ska tas in i miljöskyddslagen (den nya 71 §)?

Kemianteollisuus kiittää mahdollisuudesta lausua otsikon asiassa, joka vaikuttaa kemianteollisuuden yritysten toimintaan, luvituksen ennakoitavuuteen ja investointihalukkuuteen.

Kemianteollisuus on tehnyt aktiivisesti ja pitkäjänteisesti työtä päästöjen vähentämiseksi ja toimintoja kehitetään jatkuvasti. Tästä esimerkkinä on Responsible Care -ohjelma, jonka avulla erilaisia päästöindikaattoreita on seurattu jo yli 30 vuotta.

Kemianteollisuuden laitokset sijaitsevat ympäri Suomea, ja ovat myös pitkälti ympäristöluvituksen piirissä. Noin 80 laitoksessa sovelletaan eri BAT-päätelmien mukaista parasta käyttökelpoista tekniikkaa.

Kemianteollisuuden kanta

Kemianteollisuus ei kannata hallituksen esitystä esitetystä muodossaan. Hallituksen esityksessä on merkittäviä epäselvyyksiä, joiden voidaan nähdä vaarantavan sekä yritysten nykyinen toiminta että investointihalukkuus.

Etenkin hallituksen esityksen soveltamisalaa sekä suhdetta ja lisäarvoa verrattuna nykytilaan ja luvitukseen liittyvään muuhun runsaaseen sääntelyyn, kuten esimerkiksi uuteen teollisuuspäästädirektiiviin sekä vesipuitedirektiiviin, olisi ehdottomasti vielä selkeytettävä osana hallitusohjelman kirjausta lupamääräysten tarkistamisen palauttamisen edellytysten tarkastelusta.

Lupamääräysten tarkistamismahdollisuus tulee kohdistaa selkeästi uutta toimintaa koskeviksi niin, että lupamääräysten tarkistaminen toteutetaan toiminnanharjoittajan sitä niin pyytäessä ja jos se on uuden toiminnan kannalta välttämätön toiminnassa käyttöön otettavan tekniikan uutuuden vuoksi.

Kemianteollisuuden yritysten toiminnan ja investointihalukkuuden kannalta on ensisijaisen tärkeää, että soveltamisala on tarkasti rajattu ja selkeästi määritelty niin, että lupamääräysten tarkistamisprosessi ei vaikuta olemassa oleviin, jo myönnettyihin ympäristölupiin, vaan että tarkistamismenettely kohdistuu selkeästi nimenomaan uuden toiminnan aloittamiseen, mikäli tarkistaminen nähdään uuden toiminnan kannalta välttämättömänä.

Lähtökohtaisesti Kemianteollisuus kannattaa työrauhaa toimijoille ja olemassa olevien lupien olemassaolon jatkumista. Hallituksen esityksen vaikutukset toimijoiden hallinnolliseen taakkaan ja resurssien käyttöön ovat tärkeitä huomioitavia seikkoja. Lisäksi eri säädösehdotusten, niin EU- kuin kansallisen tason, ajallinen ja sisällöllinen koherenssi olisi hallituksen esityksessä varmistettava, jotta toiminnanharjoittajille voidaan taata ennakoitava ja johdonmukainen sääntely- ja toimintaympäristö. Ennakoitavuudella ja johdonmukaisuudella on keskeinen toimintaa ja investointeja turvaava merkitys.

Nykyisen toiminnan ja uusien investointien turvaamiseksi on tärkeää, että luvat ovat voimassa toistaiseksi. Kemianteollisuus näkee, että tiettyjen toimialojen, kuten akku- ja kaivos, osalta uutta toimintaa koskevien lupamääräysten tarkastukset toiminnon kannalta soveltuvan ajanjakson mukaan toiminnan aloittamisesta voisivat helpottaa uusien teknologioiden käyttöönottoa, lupien myöntämistä ja investointihalukkuutta. Tarve tähän voitaisiin käydä läpi tapauskohtaisesti toiminnanharjoittajan kanssa ottaen huomioon esimerkiksi meneillään olevat BAT-prosessit.

Kemianteollisuus korostaa, että lupapäätöksen määräaikaisuus ei ole toivottavaa eikä myöskään se, että kaikki lupapäätökset automaattisesti tarkastettaisiin määräajoin. Tämä olisi toiminnan kannalta merkittävä epävarmuustekijä ja hallinnollinen taakka.

Kemianteollisuus katsookin näistä syistä, että hallituksen esitys nykymuodossaan ei ole kannatettava. Mikäli esitys tullaan antamaan, on sitä edelleen merkittävästi tarkennettava, jotta esityksen soveltamisala olisi selkeä ja tulkintaepäselvyyksiltä vältyttäisiin.

Soveltamisala

Hallituksen esityksen mukaan ympäristönsuojelulakiin lisättäisiin säännös, jonka mukaan Lupa- ja valvontavirasto voi antaa ympäristöluvassa määräyksen uutta toimintaa tai toiminnan olennaista muutosta koskevien lupamääräysten tarkistamiseksi. Kemianteollisuus katsoo, että esityksen 71§ on

tarkennettava niin, että esityksen soveltamisalasta saataisiin tarkkarajainen ja selkeästi nimenomaan uuden toiminnan aloittamista koskeva. Tässä suhteessa esimerkiksi esityksen 71§ käsite ”toiminnan olennainen muutos” on hyvin epäselvä ja epävarmuutta lisäävä. Yritysten toiminnan turvaamisen ja investointihalukkuuden kannalta on ensisijaisen tärkeää, että soveltamisala on tarkasti rajattu ja selkeästi määritelty niin, että lupamääräysten tarkistamisprosessi ei vaikuta olemassa oleviin, jo myönnettyihin ympäristölupiin, vaan että tarkistamismenettely kohdistuu selkeästi nimenomaan uuden toiminnan aloittamiseen toiminnanharjoittajan sitä pyytäessä ja jos se on uuden toiminnan kannalta välttämätöntä. Kuten aiemmin todettu, tiettyjen toimialojen (kuten akku- ja kaivos) osalta uutta toimintaa koskevien lupamääräysten tarkastukset toiminnon kannalta soveltuvan ajanjakson mukaan toiminnan aloittamisesta voisivat helpottaa uusien teknologioiden käyttöönottoa, lupien myöntämistä ja investointihalukkuutta. Tarve tähän voitaisiin käydä läpi tapauskohtaisesti toiminnanharjoittajan kanssa ottaen huomioon esimerkiksi meneillään olevat BAT-prosessit.

Kemianteollisuus korostaa sääntelyn ennakoitavuuden ja selkeyden merkitystä yritysten toiminnan ja investointihalukkuuden turvaamisessa. On tärkeää, että sääntely-ympäristön kehittämisessä huomioidaan yrityksiä huolettavat toiminta- ja investointiympäristöön liittyvät epävarmuudet ja pyritään näiden poistamiseksi.

Sääntelyn sisällöllinen ja ajallinen koherenssi

Hallituksen esityksessä olisi varmistettava eri säädösehdotusten ajallinen ja sisällöllinen koherenssi, jotta toiminnanharjoittajille voidaan taata ennakoitava ja johdonmukainen sääntely- ja toimintaympäristö. Esityksen suhdetta olisi tarkasteltava ja selkeytettävä erityisesti suhteessa uuteen teollisuuspäästödirektiiviin sekä vesipuitedirektiiviin ja niistä aiheutuviin ja niihin liittyviin kansallisen lainsäädännön muutoksiin. Ajallisesta ja sisällöllisestä koherenssista ja ristikkäisvaikutusten selkeydestä olisikin oltava varmuus ennen ympäristönsuojelulain muuttamista lupamääräysten tarkistamisen osalta.

Näkemyksenne 88, 91 ja 125 §:ään ehdotettavista muutoksista?

Vad är åsikt om de ändringar som föreslås i 88, 91 och 125 §?

-

Näkemyksenne ympäristölupahakemuksesta pyydettäviä lausuntoja koskevan 42 §:n muutosehdotuksesta?

Vad är er åsikt om förslaget till ändring av 42 § om utlåtanden som begärs om ansökan om miljötillstånd?

-

Näkemyksenne ympäristönsuojeluasetukseen ehdotettavista muutoksista?

Vad är er åsikt om de ändringar som föreslås i statsrådets förordning om miljöskydd?

-

**Voitte esittää tässä muut kommentitne esitysluonnoksesta:
Här kan ni lämna övriga kommentarer om propositionsutkastet:**

-

Dahlman Katarina
Kemianteollisuus ry